

Milli həmrəyliyə, vətəndaş birliyinə qətiyyətli çağırış

fikirləşməmiş, əksinə ayrı-ayrı dəstələr, qruplar, batalyonlar müxtəlif qüvvələrə, məqsədlərə xidmət etmiş, hərbi strategiya, nizam-intizam əsasında tədbirlər görülməmiş, döyüşlər pərakəndə şəkildə aparılmışdır. Bütün bunlar, eyni zamanda daxili toqquşmalar, ayrı-ayrı qrupların qarşıdurması, Xalq Cəbhəsinin verdiyi bəyanatlar dövlətin müdafiə qatında bir tərəfdən "talış-muğan respublikası" yaratmaq, digər tərəfdən "ləzgi problemi" ortaya atmaq cəhdlərinin məhz dövlət rəhbərliyinin siyasətində böyük səhvlərin nəticəsində meydana çıxdığını diqqətə çatdırmışdır. Həmin dövrdə Azərbaycanın vətəndaş müharibəsi ərəfəsində olduğunu vurğulayan dahi lider əminliklə bildirmişdir ki, əgər

hər birinin qanun qarşısında, eyni zamanda xalq qarşısında məsuliyyət daşıdıqlarını bildirmişdir. Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyində aparılmış dəyişikliklərin müsbət nəticəsinin olacağına, müdafiə qüvvələrinin hər cəhətdən gücləndiriləcəyinə əminliyini ifadə etmişdir.

Sərhəd bölgəsində atəşin dayandırılması, sülh danışıqları

qulluq edə bilirsə, qoy könüllü surətdə getsin. Kim özü qulluq edə bilmirsə, yanındakıları başa salsın ki, gedib orduda xidmət etmək lazımdır. Yaxud əgər özü orduda qulluq edə bilmirsə, fikirləşsin ki, orduya necə kömək etmək lazımdır. İndi bunların hamısı ən zəruri vəzifələrdir. Bütün xalqa, Azərbaycan vətəndaşlarına müraciət edirəm ki, bu tədbirlərin həyata keçirilməsində fəal iştirak etsinlər".

Xalqa müraciətində son vaxtlar bəzi qüvvələrin daxili vəziyyəti pozmaq cəhdlərindən, orduda təxribatlar törətdiyindən, sərhəd bölgəsində yaşayan əhalini təşviş salaraq yaşayış yerlərindən çıxmağa sövq etdiklərindən bəhs edən ümummilli lider Xalq Cəbhəsinin üzvlərinin yerlərdə əhaliyə silah paylayaraq üsyan qaldırmaq cəhdlərini, hakimiyyəti ələ keçirmək niyyətlərini pisləmiş, onlara və başqa siyasi qüvvələrə xəbərdarlıq edərək bu əməllərinə son qoymağı tələb etmişdir. Azərbaycan dövlətinin özünü qorumağa qadir olduğunu, dövlətçiliyə qarşı yönəlmiş hallara yol verilməyəcəyini bildiren dahi lider bütün siyasi partiyaları, siyasi qüvvələri, bir sözlə, ölkəsini sevən, vətəninə hörmət bəsləyən hər kəsi Azərbaycanı bu ağır vəziyyətdən çıxarmaq üçün eyni hədəfə vurmağa, bir amal uğrunda birləşməyə dəvət etmişdir. Respublikanın tanınmış ziyalılarının sərhəd bölgələrində, qaçqınların arasında, ordu hissələrində insanların əhvali-ruhiyyəsini, vətənpərvərlik hissini yüksəltməyə səsləmiş, hər bir azərbaycanlının Vətən yolunda müsəlləh əsgər olmağa çağırmışdır.

Mehparə ƏLİYEVA,
"Respublika".

2 noyabr 1993-cü ildə Prezident Heydər Əliyev Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə yeni hücumları və təcavüzü ilə bağlı milli televiziya və radio ilə xalqa müraciət etmişdir

biliyyətini zəiflətməmişdir: "Təəssüf ki, bütün bu dövrdə Dağlıq Qarabağ məsələsindən Azərbaycanda bir çox qruplar tərəfindən hakimiyyət uğrunda mübarizə üçün istifadə edilmişdir. Ayrı-ayrı qüvvələr, siyasi qruplar, ayrı-ayrı şəxslər Azərbaycanın bu faciəli vəziyyətində biri o birinə üstün gəlib, üstün gəlməyə cəhd göstərərək, biri digərini yıxaraq onun yerinə keçmək istəmişdir. Belə bir şəraitdə Azərbaycanın aqibəti, xalqının ümumi vəziyyəti unudulub, müxtəlif qüvvələrdən hər biri baş verən proseslərdən istifadə edərək hakimiyyətə gəlmək istəmişdir. 1992-ci ildə hakimiyyətə gələn qüvvələr də elə Qarabağ probleminə istifadə etmişdilər".

İyun ayında respublikada baş verən dərin hakimiyyət böhranından danışan Prezident bəzi qüvvələrin öz şəxsi məqsədlərinə nail olmaq üçün respublikanı parçalamaq istəklərinin, silahlı qüvvələrin bölünərək bir hissəsinin Gəncədə, bir hissəsinin Qarabağda, bir hissəsinin isə Lənkəranda saxlanması, quldur dəstələrin guya etnik qrupların mənafeyini müdafiə etmək adı al-

müstəqilliyin bərpasından ötən iki il ərzində nizami ordunun yaradılması, daxili sabitliyin təmin olunması və bütün silahlı qüvvələrin ərazi bütövlüyümüzün qorunmasına yönəldilməsi istiqamətində ciddi tədbirlər görülsəydi bugünkü vəziyyət olmazdı: "Ona görə vəziyyətə düzgün qiymət verilməlidir və heç kəs belə düşüncəyə əsaslanmamalıdır ki, guya bu vəziyyət ancaq son vaxtlarda yaranmışdır. Yox. Bu, Azərbaycanda gedən proseslərin, həm ordu içərisində, həm siyasi qüvvələr arasında gedən proseslərin məntiqi nəticəsidir, indiyə qədər Azərbaycanda silahlı qüvvələrin təşkil olunmamasının, Müdafiə Nazirliyində, ordu hissələrində yol verilən kobud səhvlərin, bəzən isə cinayət hallarının, xəyanətlərin nəticəsidir". Prezident Heydər Əliyev çıxışı zamanı orduda narahatlıq doğuran digər neqativ halları, nöqsan və çatışmazlıqları da diqqətə çatdırmış, hüquq-mühafizə orqanlarına ordu hissələrində xəyanətkar, cinayətkar hərəkətlər etmiş şəxslər haqqında lazımi tədbirlər görülməsi ilə bağlı göstəriş verildiyini, onların

nın aparılması, işğal edilmiş torpaqlarımızın dinc yolla geri qaytarılması üçün həm Ermənistan, həm də ayrı-ayrı dövlətlərlə əlaqə saxladığını deyən ölkə başçısı ərazi bütövlüyünü təmin etməyin Azərbaycanın haqq işi olduğunu və bu haqq yolunda bütün imkanlardan istifadə olunacağını qətiyyətlə bildirmişdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyünü, suverenliyini, müstəqilliyini qorumağın hər bir azərbaycanlının ən ulu, ən başlıca vəzifəsi olduğunu bəyan edən ulu öndər xalqımızı bu ali məqsəd uğrunda birləşməyə, respublikamızı düşdüyü ağır vəziyyətdən çıxarmaq üçün həmrəy olmağa çağırmış, bu torpağın təkə orada yaşayanların, təcavüzə məruz qalanların deyil, bütün Azərbaycanın olduğunu vurğulayaraq demişdir: "Buna görə də sizə müraciət edirəm. İndi bizim ordumuz yaranmalı və qurulmalıdır. Bir də qeyd edirəm, ordumuz ancaq Azərbaycanı müdafiə etmək məqsədi daşıyır. İşğalçılıq məqsədi daşmır. Bizim işimiz haqq işidir, gərək hər bir vətəndaş bunu özünün şəərəfli borcu kimi qəbul etsin. Kim özü orduda

Ötən əsrin 80-ci illərin sonu 90-cı illərin əvvəllərində respublikamız Ermənistanın təcavüzünə məruz qalmış, qonşu ölkə tərəfindən ərazi bütövlüyümüz pozulmuş, torpaqlarımız işğal altına düşmüşdür. 1988-ci ilin fevralından etibarən Ermənistan tərəfindən Azərbaycana hərbi təcavüz başlananda təəssüf ki, həmin dövrdə respublikaya rəhbərlik edənlər dövlətçiliyi qoruyub saxlamaq, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün lazımi tədbirlər görməmiş, nəticədə işğalçı qüvvələr şəhər, kənd və qəsəbələri dağıdıb viran qoymuş, yerli əhalini öz torpaqlarından didərgin salmışdı. Tarixi torpaqlarımızın bir hissəsini zəbt edərək "böyük Ermənistan" xəyalını reallaşdırmaq istəyən rəsmi İrəvanın həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasəti nəticəsində 1988-1993-cü illəri əhatə edən beş il ərzində on minlərlə azərbaycanlı şəhid olmuş, yaralanmış, yüz minlərlə soydaşımız yaşayış yerini məcburi şəkildə tərk edərək respublikamızın rayonlarında məcburi köçkün kimi yaşamağa məcbur olmuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə ikinci dəfə respublika rəhbərliyinə qayıtdığı ilk gündən işğal altında olan torpaqlarımızı sülh yolu ilə geri qaytarmaqla Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətə son qoymaq üçün beynəlxalq təşkilatlarda, nüfuzlu qurumlarda məsələnin həlli istiqamətində çoxsaylı danışıqlar aparmış, böyük dövlətlərin - ABŞ, Rusiya və Türkiyənin təşəbbüslərindən və vasitəçilik imkanlarından maksimum istifadə etmişdir. Eyni zamanda Ermənistanın rəhbərliyi ilə aparılan danışıqlarda atəşin kəsilməsi, məsələnin sülh yolu ilə həlli, erməni silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarından çıxması məsələləri müzakirə edilmişdir. Lakin danı-

şıqlar nəticəsində atəşkəsə nail olunsa da qarşı tərəf bu razılaşmanı dəfələrlə pozmuş, ölkəmizə qarşı hərbi təcavüz həyata keçirmişdir. 1993-cü ilin payızında həmsərhəd rayonlarda vəziyyət daha da gərginləşmiş, erməni silahlı qüvvələri oktyabrın 21-də ölkəmizin ərazisinə yenidən hücum etmiş və bir müddət əvvəl şimal hissəsini işğal etdiyi Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının cənub hissəsini, həmçinin Azərbaycanın nəzarətində olan İranla həmsərhəd bölgəsini ələ keçirmişdir. Həmin vaxt Zəngilan rayonuna da hücumlar olmuşdur.

Prezident Heydər Əliyev Ermənistan silahlı qüvvələrinin ölkəmizin ərazisinə yeni hücumları və təcavüzü ilə bağlı noyabr ayının 2-də milli tele-

viziya və radio ilə xalqa müraciətində bütün bu uğursuzluqları, məğlubiyyətləri beş ildən artıq müddətdə Azərbaycanda gedən proseslərin məntiqi nəticəsi kimi qiymətləndirmişdir. Torpaqlarımızın bir hissəsinin işğal edilməsi və oradakı yaşayış məntəqələrimizin dağılmasından böyük narahatlığını ifadə edən dövlət başçısı bunun səbəbini, ilk növbədə, milli ordunun olmaması ilə əlaqələndirərək qeyd etmişdir ki, müstəqilliyin bərpa olunduğu iki il müddətində Azərbaycan öz müdafiə qüvvələrini, öz ordusunu yaratmalı idi və bunun üçün bütün imkanlar vardı. Lakin həmin dövrdə ölkə rəhbərliyində olan şəxslər dövlətimizin müdafiəsini möhkəmləndirmək üçün nizami ordu yaratmaq barədə qətiyyətlə